

AS PricewaterhouseCoopers

Läbipaistvusaruanne

1. juuli 2018 – 30. juuni 2019

Sisukord

1.	Sissejuhatus	3
2.	Strateegia ja juhtimine	3
3.	Juriidiline ja juhtimisstruktuur	5
3.1.	Juhtimine	5
3.2.	Ettevõtte struktuur	5
3.3.	PwC võrgustik	5
4.	Globaalne kvaliteedijuhtimise süsteem	6
4.1.	Juhtimine ja vastutus	8
4.2.	Eetikanõuded	9
4.3.	Sõltumatus	11
4.4.	Juhtkonna avaldus sõltumatuse tavade ja ülevaatamiste kohta	13
4.5.	Klientide aktsepteerimine ja kliendisuhete jätkamine	13
4.6.	Inimressursid	14
4.7.	Vandeauditoreite täiendõpe	16
4.8.	Töövõtu tulemused	16
4.9.	Monitooring	17
4.10.	Juhtkonna avaldus ettevõttesisese kvaliteedikontrollisüsteemi toimimise efektiivsuse kohta	18
4.11.	Viimane kvaliteeditagamise kontroll	18
5.	Partnerite tasustamine	19
6.	Finantsandmed 30. juunil 2019 lõppenud majandusaasta kohta	19
7.	Deklaratsioon	19
Lisad		20
Lisa 1	- Auditeeritud avaliku huvi üksuste nimekiri	20
Lisa 2	- PwC võrgustiku ettevõtted	21

1. Sissejuhatus

Meie eesmärk PwC-s on luua ühiskonnas usaldust ja lahendada olulisi probleeme. Meie ettevõtete võrgustik tegutseb 157 riigis, kus töötab rohkem kui 276 000 inimest, kes on pühendunud audiitor-, ärinõustamis- ja õigusteenuste kvaliteedi tagamisele.

Käesoleva aruande eesmärk on tutvustada neid meetmeid, mida me jätkuvalt kasutame oma audiitorteenuse kvaliteeti parandamiseks inimestesse, tehnoloogiasse ja protsessidesse investeerimise kaudu.

Käesolev aruanne avaldatakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja Euroopa Nõukogu 16. aprilli 2014. aasta määruse (EL) nr 537/2014 artikli 13 nõuetele, mis käsitleb avaliku huvi üksuse kohustusliku auditeerimise erinõudeid.

2. Strateegia ja juhtimine

Kindlustandev audiitortegevus täna

AS PricewaterhouseCoopers on PwC Kesk- ja Ida Euroopa (PwC CEE) eraldiseisev liikmesettevõte, millel on ühised majanduslikud huvid erinevate PwC liikmesettevõtete partneritega Kesk- ja Ida-Euroopas (CEE).

Milline näeb välja meie kindlustandev audiitortegevus täna? Vaatamata kogu ebastabiilsusele ja keerulisele majanduskeskkonnale, mida oleme viimastel aastatel Kesk- ja Ida-Euroopa riikides (Central and Eastern Europe, CEE) ning AS-is PricewaterhouseCoopers kogenud, oleme väga uhked, et meie kindlustandvate audiitorteenuste kasv on jätkuvalt tugev.

30. juunil 2019 lõppenud majandusaastal ulatus PwC CEE auditite ja kindlustandvate audiitorteenuste tulu 359 miljoni USA dollarini, tõustes 3% võrreldes eelmise aastaga. PwC on saavutanud häid tulemusi, mille üle võib uhkust tunda. Oleme peaaegu 30 aasta jooksul CEE-s üles ehitanud 60 kontoriga võrgustiku 29 riigis, meil on 268 partnerit ja ligikaudu 12 000 töötajat.

Mõned meie ees seisvad suurimad väljakutsed on globaalse ja regionaalse majanduse mõju meie äritegevusele, tugev konkurents meie turgudel, kasvanud regulatsioonide hulk ning pidevad väljakutsed parimate inimeste värbamisel ja hoidmisel.

Kapitaliturud on jätkuva surve all ja mõnedes meie piirkonna riikides on majanduskasv endiselt madal, sest sissetulevad investeeringud on vähenenud. Üksteist meie territooriumi kuuluvad Euroopa Liitu ning neid mõjutab jätkuvalt EL-i auditireform, mis hõlmab ettevõtete kohustuslikku roteerumist ning keelab teenuste osutamise auditiklientidele. See mõjutab kõiki meie ettevõtteid ja mitte ainult neid, mis asuvad EL-is. Iga EL-i liikmesriik on rakendanud EL-i nõudeid erinevalt, mis lisab keerukust rahvusvaheliste ettevõtete puhul ja suurendab nüüdseks nii auditi pakkumismenetlusteks kui erinevate reeglite täitmise tagamiseks kuluvat aega. Stabiilse kliendibaasi säilitamine on suur väljakutse ja tiheda konkurentsi turgudel muutub see väljakutse veelgi tõsisemaks. Meie loomulik ressursivaramu on noored ülikooli lõpetajad. Väljakutsed Y-generatsiooni motiveerimisel ning hoidmisel on hästi teada ja ka meie ei ole nende raskuste eest kaitstud. Sellele lisanduv jätkuv hinnasurve ja tihenev konkurents tähendavad, et peame olema leidlikud, kui tahame toetada oma äri ja liikuda sellega soovitud suunas.

Meie strateegia eesmärk on tegeleda eespool nimetatud väljakutsetega ja luua kindlustandvate audiitorteenuste mudel, mis oleks sobiv 2020ndate aastate jaoks. AS-i PricewaterhouseCoopers auditiosakonnas tahame aidata meie klientidel kaasas käia kiirete muutustega, edendada nende edu läbi väärtuse ja usalduse loomise – seda teeme me usaldusväärsete suhete kaudu, millesse jätkuvalt investeerime. Soovime ajada auditiäri, mis on innovaatiline, dünaamiline ja edukas. Me muudame ja kujundame oma äri nii, et selle tehnoloogia oleks tipptasemel. Lõpetuseks, soovime olla audiitorühing, mille üle on inimesed (kliendid ja töötajad) uhked: uhked oma töö kvaliteedi, meie kliendibaasi kvaliteedi ja selle väärtuse üle, mida me oma klientidele loome.

Auditi kvaliteet ja läbipaistvus

Meie tegevuses on kesksel kohal kvaliteet ja see püsib jätkuvalt meie üliolulise strateegilise prioriteetina. Keskendudes jätkuvalt kvaliteedile, saame üha enam klientidelt tagasisidet, et meid valitakse auditi kvaliteedi ja kõrgema lisandväärtustega tähelepanekute põhjal, mida neile pakume. Teeme tõsiselt tööd selle saavutamise nimel ja tõstame auditi kvaliteedi taset järgneva abil:

- ettevõttesisese kvaliteedikontrolli ja järelevalvemenetluste range süsteemi sisseseadmine ja haldamine (nagu kirjeldatakse edaspidi käesolevas aruandes)
- auditimetoodika, mis maksimeerib oluliste asjaolude tuvastamise võimalust;
- innovaatiline tehnoloogia kasutamine meie metoodika lahutamata osana.

Põhjalikku tipptehnoloogial põhinev auditimetoodikat peab kasutama õige meeskond. Me värbame ja õpetame oma auditispetsialiste olema koostöövõimelised, skeptilised ning piisavalt julged tekkivate probleemide lahendamisel. Selleks on vaja teha pidevalt suuri iga-aastaseid investeeringuid koolitustundidesse ja kultuuri, kus meie inimesed teavad, et kõige enam hinnatakse meil kvaliteeti.

Me võtame igasuguseid ebaõnnestumisi väga tõsiselt ja olulised väljakutsed vaadatakse läbi ettevõtte kõige kõrgemal tasandil. Kui sellised olukorrad tekivad, on neist alati võimalik tulevikuks õppida ja me oleme pühendunud pidevale arenemisele.

Meie pühendumine auditi kvaliteedile võib suurendada usaldust, kui me muudame selle läbipaistvaks ja seega loodame, et paljud meie huvirühmad loevad seda aruannet. Meie läbipaistvuse lähenemisviisi veel üht olulist osa võib näha meie pikkades järeldusotsustes, mida väljastame börsil noteeritud ettevõtete ja EL-i avaliku huvi üksuste kohta.

Need järeldusotsusega auditiaruanded kirjeldavad üksikasjalikult meie auditi ulatust, lähenemisviisi, olulisust ja tuvastatud riskivaldkondi ning seda, kuidas meie audit neid käsitles. Mõnede nende tegurite puhul, nagu näiteks olulisus, oleme vabatahtlikult suurendanud avalikustatava teabe hulka. Oleme otsustanud anda vabatahtlikult sellist teavet valdava enamuse meie järeldusotsuste kohta, mis erineb ülejäänud turust.

Tulevikku suunatud arvamused

Kui me vaatame kaugemale tulevikku, siis domineerib kõikides väljavaadetes tehnoloogiliste muutuste mõju. Usutakse, et tehisintellektiga seadmete väljatöötamine tähendab seda, et mõnede spetsialistide, sealhulgas audiitorite või kindlustandvate audiitorteenuste pakkujate tulevik on troostitu ja meid pole enam tulevikus vaja.

Usume, et oluline on avatud meelega mõista neid võimalusi ja ohtusid, mida murranguline tehnoloogia meile pakub. Me suudame oma äri muutes ennast millegi uuega alustada ja sellega kohaneda, kuid ainult olles avatud radikaalsetele muutustele, säilitades samal ajal meie põhieesmärgi. Oma subjektiivsetes hinnangutes suudame jätkuvalt kasutada inimlikke väärtusi ja eetikat, parandades auditi kvaliteeti ja tõhusust ning kasutades selleks suurandmete töötamise vahendeid ja masinõpet.

Alustasime täna kindlustandvate audiitorteenuste tähtsuse selgitamisega ja jõudsime lõpuks aruteluni, et need võivad tulevikus veelgi suuremat rolli mängida. Oleme uhked, et saame vastutada selle eest, et tegutseme kindlustandvate audiitorteenuste asjatundjatena, kes tegelevad tänapäeva muutuva maailma probleemide ja väljakutsetega. Tulevikus jätkame samuti kindlustandvatesse audiitorteenustesse investeerimist, püüdes samaaegselt saavutada oma eesmärgi – luua ühiskonnas usaldust ja lahendada olulisi probleeme.

3. Juriidiline ja juhtimisstruktuur

3.1. Juhtimine

PwC liikmesettevõtete CEE grupis, kuhu kuulub 29 riiki, on kasutusel juhtimise maatrikssüsteem. Iga partner annab oma hääle iga nelja aasta tagant korraldatavatel PwC CEE tegevjuhi valimistel, kes omakorda valib juhatuse, kuhu kuuluvad geograafiliste piirkondade ja äriiliinide esindajad ning operatiivjuhid. Juhatuse ülesanne on laiemate ärieesmärkide püstitamine ja vastavuse tagamine PwC International'i poliitikaga.

Geograafiliste piiride üleselt seab iga peamise äriiliini (kindlustandvad audiitorteenused, maksukonsultatsioonid, ärinõustamine ja õigusteenused) eesmärgid äriiliini juhtkond.

Järelevalvet regionaalse juhatuse üle teostab ametisse valitud regionaalne partnerite nõukogu, kes kinnitab partnerid ja ettevõtet puudutava võtmepoliitika ja -otsused.

AS-i PricewaterhouseCoopers juhtimist korraldab üheksaliikmeline juhatus, kuhu kuuluvad Ago Vilu, Tiit Raimla, Eva Jansen-Diener, Lauri Past, Hannes Lentsius, Janno Hermanson, Jüri Koltsov, Verner Uiho ja Evelin Lindvers, kes kõik on Eestis registreeritud vandeaudiitorid. Juhatuse tegevuse üle teostab kontrolli kolmeliikmeline nõukogu, kuhu kuuluvad Heleri Tinno, Teet Tender ja Rimvydas Jogela.

3.2. Ettevõtte struktuur

AS PricewaterhouseCoopers on Eestis registreeritud äriühing, milles omab 55% osalust Ago Vilu, 20% osalust Tiit Raimla ning 25% osalust PricewaterhouseCoopers Easter Europe B.V.. AS-i PricewaterhouseCoopers tegelikud kasusaajad on PricewaterhouseCoopers partnerid liikmesettevõtetes. AS PricewaterhouseCoopers on PricewaterhouseCoopers International Limited liige.

AS PricewaterhouseCoopers teeb koostööd teiste CEE liikmesettevõtetega, et pakkuda teenuseid meie regioonis tegutsevatele kohalikele ja ühistele rahvusvahelistele klientidele. Seda koostööd korraldab regionaalne juhtkond, kes lisaks regionaalsete ettevõtete vastavuse tagamisele PwC International'i poliitika ja protseduuridega, tegeleb ressursside jagamise ning riskijuhtimise poliitika ja kvaliteedistandardite elluviimisega.

Iga riigi liikmesettevõttel on ka oma juhtimisstruktuur, mis on kooskõlas vastavate juriidiliste ja tegevusnõuetega. Nimetatud juriidiline struktuuri ja võrgustiku ülesehitus annab igale liikmesettevõttele paindlikkuse ja autonoomia reageerida kiirelt ja tõhusalt kohalikul turul valitsevatele tingimustele. See peegeldab ka asjaolu, et mõnedes riikides annavad reguleerivad asutused audiitorina tegutsemise õiguse kohalikele ettevõtetele, kus kohalikel pädevatel kutselistel audiitoritel (või Euroopa Liidus audiitorite ja/või EL-i audiitorühingute kombinatsioon) on vähemalt enamusosalus ja kontroll.

3.3. PwC võrgustik

PwC on kaubamärk, mille all tegutsevad ning pakuvad kutsealaseid teenuseid PricewaterhouseCoopers International Limited (PwC IL) liikmesettevõtted. Üheskoos moodustavad need ettevõtted PwC võrgustiku. "PwC" kasutatakse tihti, et viidata kas PwC võrgustiku eraldiseisvatele, mitmetele või kõigile ettevõtetele kollektiivselt.

Paljudes maailma piirkondades peavad audiitorettevõtted seaduse kohaselt olema kohalikus omanduses ja sõltumatud. Kuigi regulatiivne suhtumine sellel teemal on muutumas, siis PwC liikmesettevõtted ei tegutse ja ei tohi hetkel tegutseda rahvusvahelise korporatsioonina. PwC võrgustik ei ole globaalne partnerlus, eraldiseisev ettevõtte ega rahvusvaheline korporatsioon.

Nendel põhjustel koosneb PwC võrgustik ettevõtetest, mis on eraldiseisvad juriidilised isikud.

PricewaterhouseCoopers International Limited

Võrgustiku moodustavad ettevõtted on pühendunud koostööle, et pakkuda kvaliteetset teenust klientidele kogu maailmas. PwC võrgustiku ettevõtted on kas PwC IL-i liikmed või omavad muid sidemeid PwC IL-iga, mis on Suurbritannias registreeritud määratud vastutusega äriühing. PwC IL ei tegele raamatupidamisega ega osuta klientidele teenuseid. Selle eesmärk on pigem koordineerida PwC võrgustiku ettevõtete tööd. Keskendudes sellistele peateemadele nagu strateegia, kaubamärk, risk ja kvaliteet, töötavad võrgustiku juhtkond (Network Leadership Team) ja PwC IL-i juhatus välja ning rakendavad põhimõtteid ja algatusi, et vajadusel saavutada üksikute ettevõtete vahel ühtne ja kooskõlastatud lähenemisviis. PwC IL-i liikmesettevõtted võivad kasutada PwC nime ja teiste liikmesriikide ressursse ja/või saada teistelt liikmesettevõtetelt ja/või teistelt ettevõtetelt erialateenuseid. Vastutasuks kohustub iga ettevõtte järgima teatud ühiseid põhimõtteid ja pidama kinni PwC IL-i nõutavatest PwC võrgustiku kvaliteedistandarditest.

PwC võrgustik ei ole üks rahvusvaheline partnerlussuhe ja PwC liikmesettevõtted ei ole omavahel seaduslikus mõttes partnerid. Paljudel liikmesettevõtetel on registreeritud ärinimed, mis sisaldavad nime "PricewaterhouseCoopers", kuid mis ei tähista mitte mingit omandisuhet PwC IL-iga. Liikmesettevõtted ei tohi tegutseda ei PwC IL-i ega ühegi teise liikmesettevõtte agendina, nad ei saa kohustada teisi liikmesettevõtteid millekski ja ning nad vastutavad ainult oma tegevuse või tegevusetuse ja mitte PwC IL-i või ükskõik millise liikmesriigi tegevuse või tegevusetuse eest. Samamoodi ei tohi PwC IL tegutseda ühegi liikmesettevõtte agendina, ei saa teisi liikmesettevõtteid millekski kohustada ja vastutava ainult enda tegevuse või tegevusetuse eest. PwC IL-il puudub õigus või võime kontrollida liikmesettevõtte kutsealase otsustusvõime rakendamist.

PwC IL-i juhtivateks struktuurideks on:

- **globaalne nõukogu**, mille vastutusalasse kuulub PwC IL-i juhtimine, järelevalve teostamine võrgustiku juhtkonna üle ja võrgustiku standardite heaks kiitmine. Nõukogul puudub ettevõtteväline roll. Nõukogu liikmed valitakse iga nelja aasta tagant kõigi PwC partnerite poolt kogu maailmas;
- **võrgustiku juhtkond**, kes vastutab PwC üldise strateegia ja standardite eest, mida PwC võrgustikku kuuluvad ettevõtted on kohustatud järgima;
- **strateegia nõukogu**, kuhu kuuluvad suurimad PwC võrgustik ettevõtted. Nende eesmärgiks on panna paika võrgustiku strateegiline suund ja võimaldada strateegia ellu viimiseks vajalikud vahendid; ja
- **globaalne juhtkond**, kes on ametisse määratud võrgustiku juhtkonna poolt ning annab aru võrgustiku juhtkonnale ja PwC võrgustiku esimehele. Selle liikmed vastutavad võrgustikku kuuluvate ettevõtete meeskondade juhtimise ja tegevuste koordineerimise eest kõikides meie ärivaldkondades.

PricewaterhouseCoopers Central & Eastern Europe tegevdirektor Nick Kós on strateegia nõukogu liige ja vastutab meie suhete hoidmise eest võrgustiku juhtkonnaga.

4. Globaalne kvaliteedijuhtimise süsteem

Kõrgeima kvaliteediga teenuse pakkumine on meie eesmärgi ja kindlustandvate audiitorteenuste pakkumise strateegia, mis keskendub klientidega usalduse ning läbipaistvuse tugevdamisele nii kapitaliturgudel kui ühiskonnas laiemalt, tuumaks.

Selleks, et aidata AS-il PricewaterhouseCoopers nimetatud strateegiat ellu viia, on PwC võrgustik loonud raamistiku kvaliteedi juhtimiseks, mis seob kvaliteedijuhtimise äriliste protsesside ning ettevõtteüleste riskijuhtimise protsessidega. Raamistikus on toodud inimestele ja protsessidele keskenduva kindlustandvaid audiitorteenuseid pakuva ettevõtte peamine kvaliteedi eesmärk, et pakkuda teenuseid efektiivsel ja tõhusal viisil, mis vastab meie klientide ja teiste huvirühmade ootustele.

Seda üldist kvaliteedieesmärki toetavad ka mitmed kvaliteedijuhtimise põhieesmärgid ning meie tipptasemel teenuste kvaliteedijuhtimine (quality management for service excellence, QMSE) tuleb välja töötada ja kasutada selliselt, et neid eesmärke saavutatakse piisava kindlustundega. Nimetatud eesmärkide saavutamist toetab kvaliteedijuhtimise protsess, mille on välja töötanud meie kindlustandvate audiitorteenuste juhtkond, äriprotsesside omanikud, partnerid ja töötajad. Kvaliteedijuhtimise protsess sisaldab järgmist:

- riskide kindlaks tegemine kvaliteedieesmärkide saavutamiseks;
- tegevuste kavandamine ja teostamine hinnatud kvaliteediriskidele;
- põhimõtete ja protseduuride efektiivsuse kavandamise ja kasutamise jälgimine protsessidesse integreeritud järelevalvetegevuste abil, nt kindlustandvad audiitorteenused reaajas ja samuti nende asjakohased kvaliteedinäitajad;
- kvaliteedijuhtimissüsteemi pidev täiustamine, kus täiustamist vajavad valdkonnad tehakse kindlaks juurpõhjuse analüüsi ja parandusmeetmete rakendamise abil; ja
- arenguveestlustes, tasustamisel ja karjääri edendamise otsuste tegemisel kasutatava kvaliteediga seotud tunnustamise ja vastutamise raamistiku välja töötamine.

Jooksev kvaliteeditagamise programm

Oleme välja töötanud jooksva kvaliteeditagamise programmi (*Real Time Quality Assurance, RTA*), et pakkuda oma ettevõttele protsessi ja vahendit auditikvaliteedi jälgimiseks ja toetamiseks, kasutades selleks uusimaid tehnoloogilisi võimalusi. RTA programm on kavandatud ennetava monitoorimisprogrammina, mis toetab senisest enam töövõtumeeskondade "õige töö" lõpetamist auditi ajal. See võimaldab meil katta suurt hulka töövõtte ja kindlustandvate tegevuse kvaliteedinäitajaid meie ettevõttesiseste monitoorimisprotsesside kaudu, mis on standardiseeritud ja automatiseeritud ning säästavad aega ja ressursse.

Audiitorteenuste kvaliteedinäitajad

Oleme teinud kindlaks mitmed audiitorteenuste kvaliteedinäitajad (Assurance Quality Indicators, AQIs), mis aitavad audiitärijuhtkonnal tuvastada varakult potentsiaalsed kvaliteediriskid. See kvaliteedi riskianalüüs on meie QMSE ja AQI-de oluline osa ning annab lisaks teistele tulemusmõõdikutele annab meile vahendi meie QMS-i efektiivsuse jälgimiseks.

Juurpõhjuse analüüs

Teostame analüüsi, et teha kindlaks võimalikud tegurid, mis mõjutavad meie ettevõtte auditite kvaliteeti, nii et me saame võtta meetmeid selle pidevaks täiustamiseks. Selliste analüüside tegemisel on meie üheks peaesmärgiks teha kindlaks, kuidas meie ettevõtte saab luua töövõtumeeskondade jaoks parima keskkonna kvaliteetsete auditite läbi viimiseks. Me vaatame nii puudustega kui puudusteta auditeid, mis on kindlaks tehtud kas meie endi ettevõttesiseste või väliste vaatluste ajal, selleks et aidata tuvastada võimalikud erisused ja õppimisvõimalused.

Individuaalsete auditite puhul teeb ülevaatajate sõltumatu meeskond kindlaks võimalikud tegurid, mis mõjutavad kogu auditi kvaliteeti. Meie jaoks on muuhulgas olulised tegurid tehnilised teadmised, järelevalve ja kontroll, professionaalne skeptitsism, töövõtu ressursid jne. Võimalikud põhjuslikud tegurid tehakse kindlaks töövõttu puudutava teabe hindamise, intervjuude läbi viimise ja välja valitud auditi tööpäberite hindamise abil, et mõista tegureid, mis võisid auditi kvaliteeti mõjutada.

Lisaks võrreldakse ja vastandatakse andmeid nii puudustega kui puudusteta auditite puhul, et teha kindlaks, kas teatud tegurid võivad olla korrelatsioonis auditi kvaliteediga. Sellised andmed on näiteks auditiks kulunud töötunnid, see, kas peamised töövõtumeeskonna liikmed on samas geograafilises piirkonnas kui klient, teiste auditite arv, kus osalevad töövõttupartnerid, kas töövõtt vaadati enne väljaandmist üle ja aeg, mil audititööd tehti.

Meie eesmärk on mõista, kuidas kvaliteetsed auditid erinevad puudustega audititest ja kuidas neid õppetunde kasutada meie auditite pidavaks parendamiseks. Me hindame nende analüüside tulemusi, et teha kindlaks täiendused, mida oleks kasulik kogu audiitorühingus kasutada. Usume, et need analüüsid panustavad oluliselt meie kvaliteedikontrollide pidevasse tõhustamisse.

Tunnustamise ja vastutuse raamistik

Meie tunnustamise ja vastutamise raamistik (Recognition and Accountability Framework, RAF) parandab kõige selle, mida meie inimesed teevad meie strateegia elluviimiseks, kvaliteeti, kus fookuses on klientidele teenuste pakkumine, see, kuidas me töötame oma inimestega ja loome kõrge kvaliteediga kultuuri. Kvaliteedi tulemuste eest vastutab partner, sh mittepartneritest töövõtu juhid. Meie RAF arvestab ja adresseerib järgmisi põhielemente:

- Kvaliteeditulemused: esitame läbipaistvad kvaliteedi tulemused, et mõõta kvaliteedi eesmärkide täitmist. Meie kvaliteedi tulemused võtavad arvesse vastavust kutsestandarditele ning
- PwC võrgustiku ja meie ettevõtte standarditele;
- Käitumine: oleme kehtestanud ootused õige käitumise osas, mis toetab õiget suhtumist kvaliteeti, tippjuhtkonna õiget tonaalsust ja tugevat töövõttu, kus eesmärgiks on kvaliteet;
- Sekkumine/tunnustamine: oleme kehtestanud sekkumise ja tunnustamise, mis toetab ja tugevdab positiivset käitumist ja soodustab kvaliteedikultuuri;
- Trahvid/preemiad: oleme võtnud kasutusele rahalised ja mitterahalised trahvid ja preemiad, mis on seotud tulemuste ja käitumisega ning need on piisavad selleks, et ergutada õiget käitumist kvaliteedi eesmärkide saavutamisel.

Meie üksikasjalikud kvaliteedikontrolli protseduurid sisalduvad PwC auditi juhendis ning PwC riskijuhtimise põhimõtetes ja juhendites. Need põhimõtted ja protseduurid on meie ettevõtte igapäevase tegevuse osa.

Meie kvaliteedijuhtimissüsteem põhineb ISQC 1 sätestatud kuuel kvaliteedikontrolli elemendil, milleks on:

- juhtkonna vastutus kvaliteedi eest ettevõttes;
- eetikanoõud;
- kliendisuhete ja konkreetsete töövõttude aktsepteerimise ja jätkamise protseduurid;
- inimressursid;
- töövõttude tulemused;
- monitooring.

Järgmistes peatükkides (4.1 kuni 4.9) kirjeldatakse, kuidas kvaliteedijuhtimissüsteem sisaldab kõiki eelnevalt nimetatud punkte.

4.1. Juhtimine ja vastutus

PwC CEE tegutseb kui integreeritud audiitorühing, mida juhitakse piirkonna tasandil ja mis on üks majandusüksus. Kindlustandvate audiitorteenuste strateegiat, juhtkonda ja aruandlusstruktuuri juhib CEE audiitorteenuste juht, keda toetab piirkonna audiitorteenuste juhtimisrühm (Regional Assurance Management Group, RAMG) – peamine audiitorteenuste juhtgrupp. Laiendatud RAMG-i kuuluvad kvaliteedi- ja riskiküsimustega tegelevad juhid, audiitorteenuste juhtiv audiitor ja teatud piirkondade audiitorteenuste juhid (peamiselt suurtematest CEE piirkondadest, mitmeid piirkondi esindab selleks määratud kindlustandvate audiitorteenuste klasteri juht (Cluster Assurance Leader, CAL).

Kvaliteedi tunnustamine ja väärtustamine leiab kinnitust ka nendes struktuurides ja kogenenud töötajates, kes töötavad riskide ja kvaliteediga seotud ametikohtadel. RAMG-ile allub riski ja kvaliteedi juhtimise meeskond. Seda juhib CEE kindlustandvate audiitorteenuste juht ja selle liikmed on CEE kvaliteedijuht, CEE riskijuhtimise partner ja CEE juhtivaudiitor. Selles rühmas toimuvad korrapärased kokkusaamised, et saavutada üksmeel põhiriskide ja kvaliteediga seotud riskide osas, selles juhitakse riskide ja kvaliteedi strateegiat ning viiakse läbi regulaarseid arutelusid riski ja kvaliteedi mõjust kindlustandvatele audiitorteenustele.

CEE juhtkonna hoiakuid kvaliteedi suhtes määravad nii regionaalne kui piirkonna juhtimisrühmad ning need näitavad selgelt auditi/kindlustandvate audiitorteenuste kvaliteedi saavutamise tähtsust. Kuigi me keskendume ka edaspidi majanduskasvule ja tõhususele, ei ole need eesmärgid tähtsamad kui juhtkonna saadetud sõnumites sisalduv teave kvaliteedi- või riskikaalutluste kohta. Vastupidi, juhtkond annab mõista, et kvaliteet ja tõhusus ei ole üksteist välistavad.

Meie viimased globaalsed inimeste küsitlused (Global People Survey, GPS) sisaldasid valdavalt häid tulemusi, mis on seotud kvaliteedi, inimeste ja kultuuri valdkondadega.

Nendes tuuakse esile ka valdkond, kus tuleb rohkem tööd teha meie inimeste töökoormuse osas. Tegeleme aktiivselt mitmete tegevustega, et meie inimeste töökoormused jääksid mõistlikule tasemele. Lisaks võimaldavad meil partnerite ja direktorite iga-aastased portfelli ülevaatamised hallata aktiivselt projektijuhtide nõudlust. Samuti oleme keskendunud töötempo tõstmisele, mis võimaldab meil töökoormust aasta vältel ühtlasemalt jaotada ning tasandada mõningaid kõrgemaid koormusperioode.

Reageerime aktiivselt globaalsetele inimeste küsitlustele ning otsime pidevalt uusi võimalusi töö- ja eraelu paremaks tasakaalustamiseks ning samuti otsime muid viise, et motiveerida oma personali parandama töösuhte kestust. Järgmisel aastal jätkame selle valdkonna parandamist.

4.2. Eetikanõuded

PwC-s järgitakse rahvusvahelise kutseliste arvestusekspertide eetikastandardite komitee (International Ethics Standards Board for Accountants, IESBA) kutseliste arvestusekspertide eetikakoodeksi põhimõtteid, mis on:

- a) **ausus** – olla otsekohene ja aus kõikides kutsealastes ja ärisuhetes;
- b) **objektiivsus** – mitte lubada eelarvamusi, huvide konflikte või teiste liigset mõjuvõimu ametialastes või äriotsustes;
- c) **kutsekvalifikatsioon ja hoolsus** – säilitada kutsealased teadmised ja oskused tasemel, mis on vajalik selleks, et tagada kliendi või tööandja pädev professionaalne teenindamine, tuginedes viimastele arengutele audiitorühingus, õigusaktides ja meetodites ning tegutsema hoolikalt kooskõlas tehniliste ja kutsestandarditega;
- d) **konfidentsiaalsus** – pidada kinni kutsealastest ja ärisuhetest saadud teabe konfidentsiaalsusest, seega ei tohi seda teavet avaldada kolmandatele isikutele ilma nõuetekohase ja konkreetse volitusega, välja arvatud juhul, kui on olemas juriidiline või kutsealane õigus või kohustus seda avaldada, samuti mitte kasutada teavet isikliku kasu või kolmandatele isikute kasu saamise eesmärgil;
- e) **kutsealane käitumine** – järgima asjakohaseid seadusi ja määrusi ning vältima tegevusi, mis diskrimineerivad ametit.

Lisaks hõlmavad kõikidele võrgustiku ettevõtetele kehtivad võrgustiku standardid erinevaid valdkondi, sealhulgas eetikat ja äritegevust, sõltumatust, rahapesu tõkestamist, monopolidevastast tegevust ja ausat konkurentsi, korruptsioonivastast tegevust, teabekaitset, ettevõtte ja partnerite maksusid, sanktsiooniõigust, siseauditiit ja tehinguid siseringi inimestega. Meie jaoks on väga tähtis toimida vastavuses eelmainitud eetikanõuetega ning me püüame need nõuded omaks võtta ja mitte lihtsalt neid järgida. Kõik partnerid ja töötajad läbivad iga-aastase kohustusliku koolituse ning esitavad igal aastal vastavuse kinnitused, mis on osa haridusest, et toetada meie tegevuse aluseks olevate eetikanõuete õiget mõistmist. Partnerid ja töötajad järgivad PwC võrgustiku ja AS-i PricewaterhouseCoopers juhtkonna välja töötatud standardeid ja täidavad neid kohustusi.

Lisaks PwC väärtustele (tegutse ausalt, muuda midagi paremaks, hooli, tööta üheskoos, kujuta uuesti ette võimalikku) ja PwC eesmärgile on AS PricewaterhouseCoopers kasutusele võtnud PwC võrgustiku standardid, sealhulgas käitumiskodeksi ja nendega seotud reeglid, mis selgelt kirjeldavad meie partneritelt ja teiste töötajatelt oodatavat käitumist – käitumist, mis võimaldab meil võita avalikkuse usaldust. Kuna meie töötajad puutuvad kokku väga erinevate olukordadega, sisaldavad meie standardid palju erinevate olukordadega seotuid juhiseid, kuid neil kõigil on ühine eesmärk – teha õiget asja.

Tööle värbamisel või võtmisel antakse kõigile AS-i PricewaterhouseCoopers töötajatele ja partneritele PwC käitumiskodeks. Eeldatakse, et kõik töötajad ja partnerid elavad kodeksis toodud väärtuste järgi oma erialase karjääri jooksul ja nad vastutavad selle eest, et kõikidest murekohtadest antakse teada ja väljendatakse neid ning keerulistes olukordades või kodeksiga mitte kooskõlas oleva käitumise märkamisel ollakse õiglasel, ausad ja professionaalsed. Iga PwC võrgustiku ettevõtte kasutab mehhanismi probleemidest teavitamiseks. Veebilehel pwc.com/codeofconduct on olemas ka võimalus globaalseks konfidentsiaalseks teavituseks. AS PricewaterhouseCoopers on vastu võtnud vastutuse raamistiku, et võimaldada käitumiskodeksiga mitte kooskõlas oleva käitumise parandamist.

PwC käitumiskodeks on kättesaadav kõikidele ettevõttesisestele ja välistele sidusrühmadele veebilehel [@pwc.com/ethics](http://pwc.com/ethics).

Eetikaküsimuste üle teostab järelevalvet CEE eetika ja ärikäitumise eest vastutav juht. Lisaks on igas CEE riigis eetika ja ärikäitumise eest vastutav meeskond, keda juhivad kohalik eetika ja ärikäitumise eest vastutav juht. Ärikäitumise eest vastutav juht tegeleb peamiselt eetikaküsimustega kohalikul tasandil ja aitab lihtsustada eetika ja vastavuse võrgustiku standardi eetika ja ärikäitumise elementi järgimist, sealhulgas järgmist:

- asjakohase juhtkonna seisukoha loomine juhtkonna kommunikatsiooni kaudu;
- probleemidest teavitamise võimaldamine ilma vastumeetmete kartuseta ja nõuetekohase uurimise hõlbustamine;
- kõikide partnerite ja töötajate koolitamine käitumiskodeksi ja täiendavate kohalike regulatsioonide osas;
- liikmesettevõtete julgustamine teha õigeid asju ning tegutseda ausalt; vajaduse korral väljakutsete esitamine objektiivselt;
- enda kursis hoidmine esilekerkivate küsimuste osas, välisete eetikaalaste äritegevuste juhtimine ning juhtkonna aitamine riskide hindamisel ja juhtimisel nende vastutusalas;
- aktiivselt praktikate arendamine nende vastutusalas kooskõlas regulatiivsete ja äriliste muudatustega;
- strateegiate välja töötamine arvestades trende, sealhulgas PwC globaalse inimeste uuringute tulemusi ja eetika abiliini andmeid, ning oma piirkonnas valdkonnaülese tegutsemise käitumismustrite parandamiseks;
- eeskujuks olemine oma eetilise käitumisega, mis on kooskõlas PwC eesmärkide ja väärtustega.

Sellel juhul on otsene ligipääs juhtkonnale, sh riigi juhtivpartnerile ning ta mõjutab oluliselt piirkonna strateegiat mõjutavaid otsuseid

Eetika ja ärikäitumise programmi võtmeelemendid on:

- regulaarne suhtlemine partnerite ja töötajatega;
- uute partnerite ja töötajate koolitamine, sh täiendkoolitused ja edutamisega seonduvad koolitused;
- CEE eetika abiliin, mis võimaldab saata anonüümselt küsimusi vabalt valitud ärikäitumise eest vastutavale juhile. Lisaks anonüümsele CEE abiliinile on olemas globaalne konfidentsiaalne sidevahend, mis võimaldab kontakteeruda anonüümselt;
- Eetikaalaste juurdluste läbi viimine vastavalt CEE kaebuste ja süüdistuste reeglistikule.

CEE kaebuste ja süüdistuste reeglistik kehtestab eetikaküsimuste aruandluse ja uurimise käitumisjuhendeid. Olukorras, kus on esitatud kaebus või süüdistus käitumiskodeksile mittevastavuse osas, võetakse ette vastavad sammud olukorra selgitamiseks ja vajadusel selle parandamiseks. Kõik eetikaküsimused tuleb lahendada. Partnereid ja töötajaid julgustatakse raporteerima ja väljendama oma kahtlustusi õiglaselt, ausalt ja lugupidavalt. PwC on pühendunud töötajate kaitsmisele võimaliku tagakiusamise eest. Kõikide puudujääkidega ettevõtte süsteemides või põhimõtetes, kui need on eetikaalaste juurdluste käigus tuvastatud, tuleb tegeleda.

PwC CEE-l on piirkonnaülene vahend, mis on kättesaadav kõikidele partneritele ja töötajatele ning mis võimaldab esitada anonüümseid küsimusi valitud eetika ja ärikäitumise meeskonnale. PwC globaalse veebilehe <http://pwc.com> kaudu saavad ka kolmandad osapooled, sh meie klientide töötajad, edastada päringuid ja teha seda ka anonüümset.

4.3. Sõltumatus

PwC liikmesettevõtted, nende partnerid ja töötajad peavad finantsaruannete auditite ja muud liiki kutsealaste teenuste pakkujatena järgima objektiivsuse, aususe ja kutsealase käitumise põhimõtteid. Nende nõuete aluseks on kindlustandvate audiitorteenuste klientide puhul sõltumatus. Nende põhimõtete järgimine on määrava tähtsusega kapitaliturgude ja meie klientide teenindamisel.

PwC globaalsed sõltumatuse reeglid tuginevad rahvusvahelisele kutseliste arvestuseksperptide eetikakoodeksile ning sisaldavad miinimumnõudeid, mida PwC liikmesettevõtted on nõustunud järgima, sealhulgas protsesse, mida tuleb järgida, et säilitada vajaduse korral klientidest sõltumatus.

CEE on määranud partneri (nn regionaalne sõltumatuse juht), kellel on vastav tööstaaž ja isiklikud omadused, vastutama PwC ülemaailmse sõltumatuse poliitika rakendamise eest, sealhulgas sõltumatuse protsesside juhtimise ja äritegevuse toetamise eest. Partnerit toetab sõltumatuse spetsialistide meeskond. Regionaalne sõltumatuse juht raporteerib otse CEE riskijuhile.

Sõltumatuse põhimõtted ja tavad

PwC globaalne sõltumatuse poliitika sisaldab muuhulgas järgmisi punkte:

- isiklik ja ettevõtte sõltumatus, sealhulgas finantshuvisid ja teisi finantskorraldusi puudutavad põhimõtted ja juhised, nt partnerite, töötajate ja ettevõtte pangakontod ja laenud ning pensionifondid;
- auditiga mitteseotud teenused ja tasude kokkulepped. Seda reeglit toetavad lubatud teenuste aruanded (Statements of Permitted Services, SOPS), mis sisaldavad praktilisi juhiseid, kuidas toimida auditiga mitteseotud teenuste pakkumisel kindlustandvate audiitorteenuste klientidele; ja
- ärisuhted, sealhulgas põhimõtted ja juhised ühiste ärisuhete (näiteks ühisettevõtted ja ühisturundus) ning kaupade ja teenuste ostmise kohta tavapärase äritegevuse käigus.

Lisaks eksisteerib võrgustiku riskijuhtimise poliitika, mis sätestab auditi võtmeklientide rotatsiooniga seotud sõltumatuse nõuded.

Need põhimõtted ja protsessid on loodud selleks, et aidata PwC-l saavutada vastavus sõltumatust käsitlevate erialaste ja regulatiivsete standarditega, mis kehtivad kindlustandvate audiitorteenuste pakkumisel. Tegevuspõhimõtted ja neid toetavad juhised vaadatakse uuesti läbi ja muudetakse, kui seadused ja regulatsioonid uuenevad või vastusena jooksvatele küsimustele.

AS PricewaterhouseCoopers täiendab PwC võrgustiku sõltumatuse reegleid vastavalt kohalike regulatsioonide nõuetele. PwC võrgustiku sõltumatuse reegleid mõjutavad ka Ameerika Ühendriikide väärtpaberi- ja börsikomisjoni (United States Securities and Exchange Commission, SEC), Ameerika Ühendriikide avaliku arvepidamise järelevalvenõukogu ja Euroopa Liidu sõltumatuse nõuded, juhul kui need sisaldavad rohkem piiranguid kui võrgustiku põhimõtted.

Sõltumatusega seotud rakendused

PwC võrgustiku liikmena on AS-il PricewaterhouseCoopers juurdepääs mitmetele süsteemidele ja vahenditele, mis toetavad PwC liikmesettevõtteid ja nende töötajaid sõltumatuse eeskirjade ja protseduuride täitmisel ja järgimisel. Need hõlmavad järgmist:

- kesküksuse teenus (the Central Entity Service, CES), mis sisaldab teavet äriühingute kohta, sealhulgas avaliku huvi auditi kliendid, SEC-i piirangutega kliendid ja nende poolt väljastatud väärtpaberid. CES aitab määratleda liikmesettevõtte klientide sõltumatuse staatuse enne, kui alustatakse auditiga mitteseotud teenuse osutamise või ärisuhtega. See süsteem hõlmab endas nii „sõltumatuse nimekirja“ kui ka sõltumatuse kontroll-punkte;

- „sõltumatuse kontroll-punktid“ võimaldavad partneritel ja juhtivtöötajatel börsil kaubeldavaid väärtpabereid omandamise eel kontrollida ja registreerida nende hilisemad ostud ja müügid. Kui PwC liikmesettevõtte saab uue auditeeritava kliendi, siis süsteem teavitab automaatselt neid, kellele kuuluvad selle kliendi väärtpaberid, et neil on tekkinud kohustus müüa väärtpaber, kui see on nõutav;
- teenuste osutamiseks loa andmine (Authorisation for Services, AFS), mis on globaalne süsteem hõlbustamaks auditiga mitteseotud teenuste töövõtjuhi ja auditi eest vastutava partneri suhtlust, dokumenteerides teenuse tekitatud sõltumatuse ohtusid ja kirjeldades kaitsemehhanisme, ning see kujutab endast auditipartneri teenuse osutamiseks loa andmise ülevaatuse ja järelduse registrit; ja
- globaalne rikkumiste teavitamise andmebaas (Global Breaches Reporting Database), mida kasutatakse välisaudiitori sõltumatuse reeglite rikkumiste raporteerimiseks (näiteks need, mis tulenevad regulatsioonist või on kehtestatud kutsealaste nõuetega), kus rikkumisel on piiriülene mõju (näiteks kui rikkumine leiab aset ühes piirkonnas ja see mõjutab auditisuhet teises piirkonnas).

AS PricewaterhouseCoopers jälgib rotatsiooninõudeid, mis tagavad ettevõtte, töövõtjuhtide ja teiste auditiga seotud auditi võtmepartnerite vastavuse AS-i PricewaterhouseCoopers auditi rotatsioonireeglitega.

Andmebaas (BRITS – Business Relationships Independence Tracking System) salvestab kõik kinnitatud ärisuhted, millesse AS PricewaterhouseCoopers astunud. Need ärisuhted vaadatakse üle iga 6 kuu tagant, et tagada nende edaspidine lubatavus.

Sõltumatuse koolitused ja kinnitamine

AS PricewaterhouseCoopers pakub kõikidele partneritele ja audiitorühingu töötajatele iga-aastaseid ja jooksvaid sõltumatust käsitlevaid jätkukoolitusi. Koolituste keskmes on tavaliselt teatud verstaapostini jõudmise koolitused, mis on seotud positsiooni või rolli muutusega, muutustega reeglites või välistes regulatsioonides ja vajaduse korral ka teenuselepingutes. Partnerid ja töötajad läbivad iga-aastaselt arvutipõhise riski ja kvaliteedi koolituse AS-i PricewaterhouseCoopers sõltumatuse reeglite ja nendega seotud teemade kohta. Lisaks sellele viivad AS-i PricewaterhouseCoopers sõltumatuse spetsialistid ning riski ja kvaliteedi meeskonnad audiitorühingu liikmetele vajaduspõhiselt läbi kohapealseid koolitusi.

Kõik partnerid ja audiitorühingu töötajad peavad kord aastas täitma vastavuse kinnituse, millega nad kinnitavad enda vastavust kõigi liikmesettevõtte sõltumatuse poliitika oluliste aspektidega, sealhulgas nende isiklik sõltumatus. Lisaks sellele kinnitavad kõik partnerid, et kõik auditiga mitteseotud teenused ja ühised ärisuhted, mille eest nad vastutavad, vastavad reeglitele ja nõutavaid protsesse on järgitud nende töövõttude ja ühiste ärisuhete aktsepteerimisel. Lisaks iga-aastastele kinnitustele eksisteerivad ka töövõtu tasandi kinnitused, mis puudutavad auditiklientidele osutatavaid auditiga mitteseotud kindlustandvaid audiitorteenuseid ja muid töid.

Sõltumatuse järelevalve ja distsiplinaarpoliitika

AS PricewaterhouseCoopers vastutab oma kvaliteedikontrollisüsteemi tõhususe järelevalve eest sõltumatuse nõuete täitmisel. Lisaks eespool kirjeldatud kinnituste täitmisele, teeb PwC järelevalve raames järgmist:

- sõltumatuse kontrollide ja protsesside vastavuskontroll;
- juhuvalimiga valitud partnerite ja väljavalitud direktorite isikliku sõltumatuse vastavuskontroll; ja
- iga-aastane liikmesettevõtte vastavuse hindamine PwC võrgustiku sõltumatuse ja riskijuhtimise standarditele.

PwC CEE-l on olemas distsiplinaarpoliitika ja -mehhanismid, mis aitavad kaasa sõltumatuse põhimõtete ja protsesside järgimisele ning mis nõuavad kõikide sõltumatuse reeglite rikkumiste teatamist ja käsitlemist.

See hõlmab arutelu kliendi auditikomiteega rikkumise olemuse üle, liikmesettevõtte sõltumatuse rikkumise mõju hindamist ja kaitsemeetmete määramist, et säilitada objektiivsus. Kuigi enamik rikkumistest on väheolulised ja on seotud tähelepanematuses, siis võetakse kõiki rikkumisi tõsiselt ja uuritakse neid vastavalt. Sõltumatuse reeglite mis tahes kindlaks tehtud rikkumiste analüüsi eesmärk on samuti tuvastada AS-i PricewaterhouseCoopers süsteemide ja protsesside parandamise ning täiendava juhendamise ja koolituse vajadus.

Peamise auditi partneri ja meeskonnaliikmete rotatsioon

Isik ei tohi olla peamine auditi partner rohkem kui seitse aastat, kui tegemist on avaliku huvi üksuse auditiga. Pärast seda aega ei tohi antud isik olla selle auditi töövõtu meeskonna liige ega peamine auditi partner kolm aastat. Selle aja vältel ei tohi see isik osa võtta antud ettevõtte auditist, olla kaasatud selle auditi kvaliteedikontrolli, konsulteerida töövõtu meeskonnaga või kliendiga seoses tehniliste või valdkonnapõhiste küsimuste, tehingute või sündmuste kohta või muul viisil mõjutada auditi töövõtu tulemusi. Samad nõuded kohalduvad ka kohalikele vandeaudiitoritele. Liikmesettevõtte on kehtestanud järkjärgulist rotatsiooni mehhanismi auditimeeskonna vanemliikmete suhtes. Järkjärguline rotatsioon rakendub faasidena isikupõhiselt, mitte kogu auditimeeskonnale kui tervikule.

4.4. Juhtkonna avaldus sõltumatuse tavade ja ülevaatamiste kohta

AS-i PricewaterhouseCoopers juhatus kinnitab, et sõltumatuse tagamise kord on kooskõlas rakendatavate regulatsioonidega.

Viimane sõltumatuse vastavuse sisekontroll viidi läbi kogu regioonis PricewaterhouseCoopers CEE kohta 2019. aprillis ja mais.

4.5. Klientide aktsepteerimine ja kliendisuhete jätkamine

Klientide aktsepteerimise ja kliendisuhete jätkamise kaalutlemine

Kvaliteedi tagamisel on olulised meie põhimõtted uue kliendi aktsepteerimiseks või olemasoleva kliendi teenindamise jätkamiseks, mis meie hinnangul käib käsikäes meie eesmärgiga luua usaldust ühiskonnas. Oleme koostanud kliendisuhete ja auditi töövõtu aktsepteerimise jaoks reeglid ja protseduurid, mis võtavad arvesse, kas me oleme pädevad ja omame piisavalt võimekust (sh aega ja ressursse), oleme vastavuses asjakohaste eetikanõuetega, sealhulgas sõltumatusega, ning oleme asjakohaselt arvestanud kliendi aususega. Me hindame neid kaalutlusi uuesti otsustamaks, kas peaksime jätkama kliendi töövõtuga ning kas meil on kehtestatud põhimõtted ja protseduurid, mida vajadusel kasutada töövõtust taganemise või kliendisuhete lõpetamise puhul.

Kliendisuhete ja töövõtu aktsepteerimine ja jätkamine

AS PricewaterhouseCoopers on rakendanud aktsepteeritavate klientide kindlaks tegemisel protsessi, mis tugineb PwC võrgustiku klientide aktsepteerimist ja kliendisuhete jätkamist puudutaval otsuste tegemise tugisüsteemil (Acceptance and Continuance, A&C). A&C võimaldab töövõtu meeskonnal ning ärijuhtimise ja riskijuhtimise spetsialistil otsustada, kas olemasoleva kliendi või potentsiaalset kliendiga seotud riskid on juhitavad ja kas me peaksime nimetatud ettevõtte ja selle juhtkonnaga ennast siduma. Täpsemalt võimaldab see süsteem järgnevat:

- **Töövõtumeeskond:**
 - dokumenteerida nende kaalutlused, mis puudutavad kutsestandardite nõutavate kliendi aktsepteerimise ja kliendisuhete jätkamisega seotud asjaolusid;
 - tuvastada ja dokumenteerida probleemid, riskifaktorid ja nende lahendamine, näiteks kohandada konsulteerimise käigus ressursiplaani või auditi lähenemisviisi või kehtestades muud kaitsemeetmed tuvastatud riskide leevendamiseks või üldse keelduda töövõtu teostamisest.
 - lihtsustada kliendi aktsepteerimise ja kliendisuhete jätkamisega kaasnevate riskide hindamist.

- **Liikmesettevõtted (sh liikmesettevõtete juhtkond ja riskijuhtimine):**

- lihtsustada kliendi aktsepteerimise ja kliendisuhte jätkamisega kaasnevate riskide hindamist;
- anda ülevaade riskidest, mis on seotud kliendi või kliendiportfelli kuuluva töövõtu aktsepteerimise või jätkamisega;
- mõista metoodikat, selle aluseid ja minimaalseid kaalutlusi, mida kõik teised võrgustiku liikmesettevõtted on klientide aktsepteerimise ja kliendisuhte jätkamise hindamisel rakendanud.

4.6. Inimressursid

Me usume, et inimesed on meie peamine vara. Nende tehnilised oskused ja äriomadused on ettevõtte edu nurgakiviks. Organisatsioonina, mille eesmärk on luua ühiskonnas usaldust ja lahendada olulisi probleeme, kasutame värbamisel, koolitamisel ja arendustegevuses, tulemuste hindamisel, tasustamisel ja karjääriredelil edutamisel järjepidevat lähenemisviisi, mis põhineb PwC professionaalsel raamistikul (PwC Professional Framework). PwC Professional on ülemaailmne juhtimismudel, mis keskendub viiele tunnusele: terviklik juhtimine, tehnilised oskused, ärivaist, globaalne taiplikkus ja suhted. Selles selgitatakse, kes me peame olema ja millele peame jätkuvalt keskenduma, et täita oma klientide ootusi ja teha järjepidevalt suurepäraseid tööd pidevalt muutuv maailmas.

Värbamine

Meie eesmärk on tuua ettevõttesse ja hoida parimaid ja nutikamaid inimesi, keda ühendab kirg teha kvaliteetset tööd. Me järgime rangeid värbamisstandardeid nii algastme kui ka kogemustega inimeste tööle võtmisel, viies valiku tegemise kriteeriumid vastavusse PwC Professional raamistikuga, et arvesta mitte ainult tehniliste oskustega, vaid valida isiklike omaduste ja käitumismudeli põhjal välja andekaimad inimesed.

Tulemuste hindamine

Me hindame kogu personali töötulemusi igal aastal terves ettevõttes. Kriteeriumid, mille alusel hinnatakse erialatöötajatelt oodatavaid oskusi, pädevust ja pühendumist, on kehtestatud viie PwC Professional'i tunnuse ja iga-aastase töötulemuste hindamise protsessi põhjal. PwC Professional'i raamistik kirjeldab konkreetseid näitajaid ja käitumisnorme, mida oodatakse PwC töötajatelt igal juhtimistasandil, pidades silmas nende ärilisi ja tehnilisi ning muid oskuseid.

Me toetame tagasisidekultuuri ja julgustame partnereid ja töötajaid andma jooksvat tagasisidet sama ametiastme töökaaslastele, alluvatele ja ülemustele nii ametlike (Snapshot, Workday) kui ka mitteametlike kanalite kaudu. Tagasiside on iga-aastase tulemuslikkuse hindamise protsessi osa ning meie inimeste töötulemuste ja -kvaliteedi parandamise alus.

Me hindame tulemuslikkust vastavalt üheks aastaks seatud individuaalsetele eesmärkidele ja hindamisperioodi jooksul demonstreeritud käitumisele. Tulemuslikkuse hindamise tulemuste põhjal tehakse edutamise ja tasustamise otsuseid.

Pidevalt head töötulemused viivad kiirema ametikohal edasiliikumiseni ja kõrgema töötasuni, seevastu kesised tulemused tähendavad aeglasemat arengut ning mitterahuldavate töötulemuste puhul võetakse kasutusele parandusmeetmed.

Kasutame personali osas järjepidevat hindamise skaalat/ reitingusüsteemi, kus iga hinne või reiting kutsub esile teatud muutuse. Põhimõte on järgmine:

- mõju tase (skaalal 1 kuni 5, kus 5 on kõige madalam) mõjutab lisatasusid,
- potentsiaali hindamine (3 skaalat: kõrge, keskmine, madal) mõjutab talentide ülevaatust (see puudutab kesk- ja kõrgema astme juhte).

Tasustamine

Iga ametiastme kohta on eelnevalt kindlaks määratud palgagrupid, mis põhinevad ülesannetel ja kohustustel igal ametiastmel. Kuid on ka täiendavaid tegureid, mis mõjutavad põhipalka ja preemiaid: majanduslik olukord kohalikul turul, ettevõtte ja meeskonna müügitulu ning üksikisikute tulemuste tunnustamine. Individuaalne põhipalk on samuti sõltuv töötaja kompetentsitasemest ning arengust erinevate juhtimistasandite lõikes.

Töövõtumeeskonna määramine

Iga töövõtu eest vastutav partner vastutab ja vajadusel konsulteerib teistega, kas töövõttu teostavatel partneritel ja töötajatel on kutsealane pädevus ja antud olukorras nõutavad kogemused. Lisaks sellele vastutavad nad töövõttude ajal madalama astme töötajate, kellele töö delegeeritakse, töö juhendamise, järelevalve ja ülevaatuse ulatuse määramise eest. Vajadusel vastutab töövõtu kvaliteedikontrolli ülevaatajate määramise eest piirkonna kindlustandvate audiitorteenuste juht koostöös vastava riskijuhtimise partneriga.

Kutsealane areng

Nii meie kui ka teised PwC liikmesettevõtted on pühendunud kvaliteetsete auditite läbi viimisele kogu maailmas. Võrgustiku järjepidevuse maksimeerimiseks on võrgustiku tasandil loodud ametlik õppekava, kus on ligipääs koolitusmaterjalidele, mis käsitlevad PwC auditi lähenemisviise ja vahendeid – kaasa arvatud auditistandardite muudatused ja nende mõju, samuti auditiriski valdkonnad ja kvaliteedi parandamise põhivaldkonnad.

See formaalne õpe toimub läbi erinevate meetodite kombinatsiooni kasutamise, sealhulgas e-õpe, klassiruumikoolitused ja tugi töökohal. Selline õppekava toetab meie koolituse põhieesmärki, s.o auditi kvaliteeti ja võimaldab selle kasutajatel parandada oma tehnilisi ja erialaseid oskusi, sh kutsealast arvamust olles samal ajal skeptilise suhtumisega.

Õppekava ülesehitus võimaldab meil kohalikke vajadusi arvestades otsustada, millal me koolituse läbi viime. Moodulitel põhinev sisu koos innovaatiliste õppemeetoditega on leidnud laiemat õpikogukonna ametliku tunnustamise. PwC Learning and Education võitis 2017. ja 2018. aastal Brandon Hall grupi hõbeauhinna "Äriühingute õppeülikooli parim strateegia" © 2017, 2018 Brandon Hall Group, Inc.

Meie regionaalne õppe- ja arendusjuht (Learning & Development, L&D) kaalub seejärel, kas täiendav koolitus on vajalik – ametlik ja/või mitteametlik, et käsitleda teatud kohalikke teemasid töötajate kogemuste jagamiseks, kasutades selleks videoid, tööseminare ja foorumeid. Regionaalne (kohalik) sisend on õppekava ettevalmistustegevuste osa.

Kindlustandvate audiitorteenuste tehnilise koolitusega seotud kohalikud L&D tegevused on täielikult integreeritud regiooni kindlustandvate audiitorteenuste tehnilise koolituse protsessidesse. Enamikke neid tegevusi juhib, võtab kasutusele ja jälgib CEE regiooni kindlustandvate audiitorteenuste L&D meeskond, kusjuures sisendi annab kohalik L&D meeskond, samuti ka audiitorühing kui seda nõutakse (kandidaadid, juhendajad, ürituste korraldamise, dokumentide kogumise jms osas). L&D meeskond on välja töötanud vajalikud protsessid, et tegeleda Global PwC võrgustiku nõuetega, sh õppekava seadmine, ametisse nimetamine ja enesetäiendamine, sündmuste ja juhendajate hindamine, juhendajate valimine ja ettevalmistamine. Seega toimub enamike meie koolitusvajaduste arvestamise ja vastavalt ka nende katmine koostöös L&D meeskonnaga (arvestades PwC võrgustiku standardeid ja juhiseid).

AS-il PricewaterhouseCoopers puuduvad konkreetset kohalikud L&D põhimõtted seoses kindlustandvate audiitorteenuste tehnilise koolitusega ja üldjuhul piirkondlikke materjale, mis on seotud väga spetsiifiliste juhtumitega (kui neid üldse esineb) eriti ei kohandata (alles pärast meie AL&D meeskonnaga konsulteerimist, et veenduda, kas see on endiselt vastavuses vastava kursuse koolituseesmärkidega). Teiste PwC võrku kuuluvate gruppide koolitusprogramme juhib samuti AL&D meeskond. See hõlmab peamiselt IFRS-ide koolitust ülemaailmse ja CEE raamatupidamiskonsultatsioonide teenuse meeskonna poolt ning Ameerika Ühendriikide üldtunnustatud raamatupidamisstandardite/ üldtunnustatud raamatupidamispõhimõtete (US Globally Accepted Auditing Standards/Globally Accepted Accounting Principles (US GAAS/GAAP)) koolitust CEE USA raamatupidamise ja aruandluse rühma kaudu.

Kui kohalikud olud nõuavad seda, korraldame kohalikke sessioone, ad hoc tööseminare, kohtumisi, et jagada ja arutada konkreetseid küsimusi (näiteks kohalikud seadusandlikud muudatused jne).

Välja on töötatud ka regionaalsed õppekavad mitte-tehniliste (äriliste) oskuste arendamiseks, mis kujutavad endast nii kombineeritud kui kohapealset õpet. See on organiseeritud kohalike L&D meeskondade poolt ning põhineb regiooni juhistel ja materjalidel.

4.7. Vandeaudiitorite täiendõpe

AS-i PricewaterhouseCoopers juhatus kinnitab, et nagu on kirjeldatud eespool toodud auditi kvaliteeti puudutavas osas, osalevad meie vandeaudiitorid täielikult ettevõttesiseses täiendusõppeprogrammis. Lisaks pidevale ettevõttesisesele koolitusele peavad meie vandeaudiitorid osalema Audiitorkogu poolt korraldatavatel kohustuslikel koolitustel vähemalt 16 akadeemilise tunni ulatuses aastas ning Audiitorkogu poolt aktsepteeritud koolitajate poolt korraldatud koolitustel vähemalt 24 akadeemilise tunni ulatuses aastas.

4.8. Töövõtu tulemused

PwC Audit

PwC võrgustiku liikmena on AS-il PricewaterhouseCoopers ligipääs ühtsele auditimetoodikale ja -protsessile PwC Audit ning ta kasutab seda. Metoodika põhineb rahvusvahelistel auditeerimise standarditel (International Standards on Auditing, ISA) ning vajaduse korral ka PwC põhimõtetel ja juhistel. PwC auditi põhimõtete ja protseduuride eesmärk on lihtsustada auditite läbiviimist kooskõlas kõikide ISA nõuetega, mis on olulised iga individuaalse auditi töövõtu seisukohast. Meie ühtne auditeerimise metoodika annab raamistiku, mis võimaldab PwC liikmesettevõtetel järjepidevalt ja kõikides aspektides järgida asjakohaseid kutsestandardeid, regulatsioone ja juriidilisi nõudeid.

PwC auditi juhendis (PwC Audit Guide) selgitatakse PwC metoodikat. Juhend koos PwC tehnoloogiapõhiste auditit toetavate vahendite, mallide ja sisuga toetab töövõtumeeskondi kindlusandvate ja seotud teenuste töövõtte läbiviimisel.

Tehnoloogia areng

Jätkame tehnoloogiasse investeerimist, mis tõstab auditi kvaliteeti ja parandab meie võimet anda klientidele teavet. Meie tehnoloogia on loodud ja seda rakendatakse globaalselt ja regionaalselt, mis tahab järjepidevuse CEE ja PwC võrgustikus.

Need uued vahendid, mis parandavad auditi kvaliteeti ja tõhusust automatiseerimise, ühenduvuse ja mobiilsuse kaudu, hõlmavad järgmist:

- *Aura Platinum* on *Aura* uusim pilvepõhine versioon. See on auditiplaani koostamise ja täitmise nurgakivi. *Aurat* kasutatakse ülemaailmselt kõikide PwC auditite puhul, kus auditid on kohandatud vastavalt kliendi äritegevusele. Spetsiaalsetes auditiplaanides on välja toodud riskitasemed, kontrollimeetmete usaldusväärsus ja põhjalik testimine. Nutikad näidutahvlid näitavad meeskondadele kiiremini auditi edenemist ja hindamisotsuste mõju. Uus funktsionaalsus sisaldab muuhulgas järgmist:
 - täiendatud näidutahvlid – muudab meeskonnad efektiivsemaks aidates neil keskenduda olulisele,
 - parem töövoovaade – võimaldab paremat projektijuhtimist,
 - sujuv integratsioon kindlustandvate auditiorteenuste rakendusega – muudatused viiakse otse *Connect'i*.
- *Connect Suite* on meie koostööplatvorm, kus jagame teavet, nõutavaid dokumente ja auditi staatust. See võimaldab kiiret, tõhusat ja turvalist infovahetust meie klientidega ja mitmes auskohas asuvate auditimeeskondadega auditi igas etapis.

- *Connect* jälgib reaajas klientide ja töövõtumeeskonna päringute ja teabe seisust. Audit- ja kliendimeeskonnad on igal ajal teadlikud asjade seisust tänu ühtsele näidutahvlile, mis näitab kõikide asukohtade töövõtu asjaolusid ja peamisi automatiseeritud tulemusnäitajaid digitaalsel kujul.
- *Connect Audit Manager* jälgib reaajas klientide ja töövõtumeeskonna päringute ja teabe seisust. See on ühtne digiplatvorm, mille abil on võimalik jälgida kogu sissetulevat ja väljaminevat tööd ning mis digitaliseerib kogu koordineerimise protsessi, nii et tulemuseks on suurem läbipaistvus, nõuetele vastavus ja kvaliteet eri asukohaga keerukate auditite puhul.
- *Halo* on tiptasemel audititehnoloogia, mis võimaldab meil tuvastada ja hinnata riske ning otsustada, kuhu auditeerimise käigus oma jõupingutused suunata. Halo küsitleb, testib ja analüüsib suures mahus ärikriitilisi andmeid, analüüsib terveid valimeid, tuvastab ja kuvab anomaaliaid ja trende finantsinformatsioonis. See võimaldab meil analüüsida mustreid ja trende, tuvastades ebatavalisi ja kõrge riskitasemega tehinguid, ning anda väärtuslikku ülevaadet nii meile kui ka meie klientidele. Halo töötab mis tahes süsteemi andmetega ning erinevate sektorite ja riskide kohta eksisteerib mitmeid erinevaid rakendusi.
- *Klik* on meie regionaalne veebipõhine nutirakendus, mida kasutatakse suuremahuliste finantsandmete analüüsiks, kasutades selleks erinevaid infotahvleid, mis on välja töötatud auditi eesmärgi silmas pidades. Kliki peaeesmärk on võimaldada PwC auditimeeskondadel testida pearaamatu kandeid. Lisaks teabele kõikide pearaamatu kannete valimite kohta võimaldab see kasutajatel põhjalikult uurida andmeid intelligentsel ja lihtsal moel. See on interaktiivne ja kiire, sest kasutab moodsaid kuvamistehnikaid ja võimaldab suhete, sõltuvuste ja erandite esitamist.
- *Dokbot* on regionaalne dokumentide automatiseerimise veebipõhine platvorm, mida kasutatakse dokumentide loomiseks standardvormide abil. See on PwC lahendus, mis on spetsiaalselt välja töötatud dokumentide standardväljundite loomiseks. Kogu CEE kindlustandvate audititorteenuste personalil on automaatne juurdepääs Dokbotile ja vormidele CEE tasandil ning samuti regioonipõhistele vormidele.
- *Count* lihtsustab inventuuride tegemise protsessi algusest lõpuni, võimaldades meie töövõtumeeskondadel luua ning juhtida inventuuriprotseduure, salvestada lugejatel tulemused otse mobiilsetesse seadmetesse või tahvelarvutitesse ning auditimeeskondadel eksportida lõplikud tulemused otse Aurasse. Erinevates asukohtades tegutsevad auditimeeskonnad saavad standardiseerida juhiseid ning jälgida tulemusi ühe portaali kaudu.
- PwC kinnituste süsteem (*PwC Confirmation System*) võimaldab klientidel lihtsalt ja turvaliselt tagastada nõutud teave. Automatiseeritud ja paindlik tehnoloogia tähendab seda, et see toimib peaaegu kõigi kinnitamislükkide puhul alates nõuetest ostjate vastu ja tuletisinstrumentidest ning lõpetades varudega. Me jätkame investeerimist audititehnoloogiasse, mis parandab auditite kvaliteeti ja võimaldab meil paremini oma klientidele ülevaadet anda. Meie tehnoloogiat arendatakse ja rakendatakse kogu maailmas, mis tagab järjepidevuse kogu PwC võrgustikus.
- Robotipõhine protsesside automatiseerimine (*Robotic Process Automation – RPA*) on tootluse tarkvara, mis on eksisteerivate süsteemide ülene ja mis teostab manuaalseid, korduvaid ja reeglipõhiseid tegevusi, mida tavaliselt teevad inimesed ning mis võimaldab protsessi lihtsustada, vähendada ülesannete sooritamiseks kuluvat aega ja samal ajal pikendada tööaega kahekümne neljale tunnile päevas ja seitsmele päevale nädalas koos vigade parandamise, parema kvaliteedi saavutamise ja ressursside ümberpaigutamisega nii, et tehakse olulisemaid ülesandeid.

4.9. Monitooring

Kindlustandvate audititorteenuste kvaliteedi monitooring

Me leiame, et kindlustandvate audititorteenuste, mida me oma klientidele pakume, kvaliteet on võti, et säilitada usaldus meie investorite ja teiste sidusrühmade silmis. See on meie kindlustandvate audititorteenuste strateegia lahutamatu osa.

AS-i PricewaterhouseCoopers juhtkond vastutab asjakohase kvaliteedi juhtimise eest. See hõlmab tõhusaid kvaliteedi jälgimise protsesse, mille eesmärgiks on hinnata seda, kas meie kvaliteedikontrollisüsteemi tuumaks olevad põhimõtted ja protseduurid on asjakohaselt välja töötatud ja kas nad annavad põhjendatud kindlustunnet, et me meie auditi ja mitteauditi töövõttud on kooskõlas seaduste ja kutsestandarditega.

Meie ettevõtte kvaliteedi jälgimise programm põhineb PwC võrgustiku ülemaailmse kindlustandvate audiitorteenuste kvaliteedi ülevaatuse programmil (PwC Network's Global Assurance Quality Review, GAQR). See programm, mis põhineb kvaliteedikontrolli kutsestandarditel (sh ISQC 1), koosneb PwC võrgustiku ettevõtete poolt kasutatavatest põhimõtetest, protseduuridest ja juhenditest. GAQR programmi koordineerib keskne meeskond, mis koosneb GAQR-i juhust koos rahvusvahelise meeskonna juhtidega (International Team Leaders, ITL), kes on PwC liikmesettevõtete poolt GAQR meeskonda lähetatud juhtivpartnerid. ITL-ide järelevalve ning nende pidev kaasamine ja toetamine võimaldavad järjepidevalt ja tõhusalt kontrollida kogu PwC võrgustiku tulemusi.

Meie ettevõtte monitooringuprotseduurid hõlmavad kvaliteedijuhtimissüsteemi kavandamise ja tõhususe pidevat hindamist ning töövõtu vastavuse ülevaatust (Engagement Compliance Reviews, ECR). Nende protseduuride tulemused on aluseks meie kvaliteedijuhtimissüsteemi pidevale täiustamisele.

ECR-id on riskipõhised ja perioodilised lõpetatud töövõttude ülevaated, mis lisaks kontrollivad firmas asuvaid isikuid, kes on volitatud auditi või auditiga mitteseotud kindlustandvate audiitorteenuste auditiaruandeid allkirjastama. Ülevaatusel hinnatakse, kas töövõtt sooritati kooskõlas PwC auditi juhiste, kohaldatavate kutsestandardite ja muu töövõtuga seotud põhimõtete ja protseduurireeglitega. Iga partner peab ülevaatusel läbima vähemalt kord viie aasta jooksul, välja arvatud juhul, kui ülevaatus tuleb viia läbi sagedamini kõrgendatud riskiga kliendi puhul või see tuleneb kohalike regulatsioonide nõuetest.

Ülevaatusi viivad läbi kogemustega kindlustandvate audiitorteenuste partnerid ja neid toetavad sõltumatud partnerite meeskonnad, direktorid ja teised spetsialistid. Ülevaatusel meeskondi koolitatakse, et toetada neid oma ülesannete täitmisel ning nad kasutavad GAQR-i poolt heakskiidetud kontrollnimekirju ja ülevaatusel protseduuride läbiviimisel kasutatavaid vahendeid.

Kvaliteediülevaatuste tulemustest teavitatakse partneritele, kelle ülesandeks on analüüsida tulemusi ja vajadusel rakendada parandusmeetmeid. Olukordades, kui meie töövõttudes ilmnevad kvaliteediprobleemid, siis võivad vastutav partner või kindlustandvate töövõttude juhtivtöötajad saada täiendavat mentorlust, koolitusi või nende suhtes kohaldatakse edasisi sanktsioone sõltuvalt probleemi laadist ja asjaoludest ning vastavalt ettevõtte tunnustamise ning vastutuse raamistikule.

Meie ettevõtte partnereid ja töötajaid teavitatakse ülevaatusel tulemustest ja tegevustest, mis on vajalikud selleks, et teha vastavaid järeldusi nende töövõttude tulemuste kohta. Lisaks sellele teavitab GAGR-i juht teiste PwC liikmesriikide kvaliteediülevaatusel tulemustest meie ettevõtte töövõtupartnereid, kes vastutavad piiriüleste grupiauditite eest, mis võimaldab meie partneritel kaaluda neid tulemusi oma auditite kavandamisel ja läbi viimisel.

4.10. Juhtkonna avaldus ettevõttesisesel kvaliteedikontrollisüsteemi toimimise efektiivsuse kohta

AS-i PricewaterhouseCoopers juhtkond usub, et eespool kirjeldatud kvaliteedikontrollisüsteem on vastavuses kõigi asjakohaste regulatsioonidega ja see on mõistlikuks aluseks eeldamiseks, et AS-i PricewaterhouseCoopers poolt teostatud kohustuslikud auditid vastavad järjepidevalt nõutavatele kvaliteedistandarditele.

4.11. Viimane kvaliteeditagamise kontroll

Auditortegevuse järelevalve nõukogu viis läbi viimase kvaliteeditagamise väliskontrolli kooskõlas Euroopa Liidu määruse nr 537/2014 artikliga 2017. sügisel, mille läbisime kõrgeima võimaliku tulemusega.

5. Partnerite tasustamine

Partnereid tasustatakse ettevõtte kasumist ning nad vastutavad ainuisikuliselt pensionite ja muude hüvitiste, nagu ravikindlustus, rahastamise eest. Partneri hindamise ja tasustamise protsess on täielikult vastavuses IESBA eetikakoodeksi nõuetega, mis keelavad partneri hindamise ja tasustamise kindlustandvate audiitorteenustega mitteseotud teenuste müügi korral enda auditiklientidele. Partnerite tasu määrab regionaalne juhatuse iga partneri aasta jooksul ettevõttesse tehtud panuse hindamise ja siseriiklike ettevõtete iga-aastaste auditite lõpetamise järgselt. Regionaalse juhatuse poolse tasu määramise vaatab üle ja kinnitab partnerite nõukogu. Iga partneri töötasu koosneb kolmest omavahel seotud kasumipõhisest komponendist:

Vastutusepõhine sissetulek – peegeldab partnerite järjepidevat panust ja vastutust

Tulemustepõhine sissetulek – peegeldab seda, millised on partneri ja meeskonnad, kellega ta koos töötab, tulemused antud aastal; ja

Aksiaühikupõhine sissetulek – kujutab endast kasumiosa pärast kahe esimese elemendi jaotamist.

Aksiaühikud jaotatakse partneritele maatriksi alusel, mis võtab peamiselt arvesse partneri praegust rolli ettevõttes. Tulemustepõhise tasu määramiseks võrreldakse partneri saavutusi isikliku tasakaalustatud tulemuskaardi eesmärkidega, mis on seotud vastavalt partneri rollile. Nimetatud eesmärgid sisaldavad ettevõtte auditi kvaliteedistandardite järgimist ja aususe ning sõltumatus reeglite täielikku kinnipidamist.

6. Finantsandmed 30. juunil 2019 lõppenud majandusaasta kohta

Müügitulu (auditeerimata)

Aastaaruannete ja konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannete kohustusliku auditi tasud avaliku huvi üksustele ja teistele ettevõtetele, mis kuuluvad gruppi kus emaeetvõtte on Euroopa Liidu avaliku huvi üksus	1 842
Aastaaruannete ja konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannete kohustusliku auditi tasud ülejäänud ettevõtetele	2 908
Audititasud kokku	4 750
Lubatud auditiga mitteseotud teenused auditi klientidele	891
Auditiga mitteseotud teenused teistele ettevõtetele	3 554
AS PricewaterhouseCoopers müügitulu kokku	9 195
PricewaterhouseCoopersi kaubamärgi all Eestis tegutsevate ettevõtete AS PricewaterhouseCoopers Advisors ja Advokaadibüroo PricewaterhouseCoopers Legal OÜ müügitulu	6 056
Müügitulu kokku	15 251
Ettevõtete omavahelise käibe elimineerimine	-977
PwC kaubamärgi all tegutsevate ettevõtete müügitulu Eestis kokku	14 274

7. Deklaratsioon

AS PricewaterhouseCoopers teadmiste ja veendumuste kohaselt on käesolevas läbipaistvusaruandes sisalduv teave õige ning kooskõlas Euroopa Liidu määrusega nr 537/2014, mis käsitleb avaliku huvi üksuste kohustusliku auditi erinõudeid, ja audiitortegevuse seadusega käesoleva dokumendi avaldamise kuupäeval.

Lisad

Lisa 1 - Auditeeritud avaliku huvi üksuste nimekiri

AS PricewaterhouseCoopers on käesoleva läbipaistvusaruande perioodil sõlminud kliendilepingu või teostanud auditi järgmiste avaliku huvi üksuste osas:

	Nimi	Registrikood
1	Admiral Markets	10932555
2	Arco Vara	10261718
3	Baltika	10144415
4	Coop Pank	10237832
5	Eesti Energia	10421629
6	EFTEN Real Estate Fund III	12864036
7	Elering	11022625
8	Harju Elekter	10029524
9	Inbank	12001988
10	LHV Group	11098261
11	LHV Pank	10539549
12	Luminor	11315936
13	Magnetic MRO	10865988
14	Merko Ehitus	11520257
15	Olympic Entertainment Group	10592898
16	PRFoods	11560713
17	SEB Elu- ja Pensionikindlustus	10525330
18	SEB Pank	10004252
19	Skano Group	11421437
20	Tallinna Kaubamaja Grupp	10223439
21	Tallinna Vesi	10257326
22	TBB pank	10237984
23	Trigon Property Development	10106774

Lisa 2 - PwC võrgustiku ettevõtted

Vandeauditoreite ja audiitorühingute (s.t EL-i või EMP-i liikmesriikidest), kes on PwC võrgustiku liikmed, raamatupidamise ja konsolideeritud aastaaruannete kohustusliku auditi tulemusena saadud tulud (võimalikult täpselt arvatuna) on kokku ligikaudu 3,1 miljardit eurot. See kujutab endast iga ettevõtte kõige hiljutisema majandusaasta tuluseid, mis on ümber arvestatud eurodesse kasutades selle majandusaasta lõppkuupäeva vahetuskurssi.

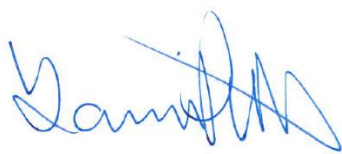
Alljärgnevas tabelis on toodud iga vannutatud audiitorühing, kes tegutseb eraldiseisva audiitorühinguna või on EL-i või EMP-i liikmesriigi PwC võrgustiku liige seisuga 30. juuni 2019 ja riigid, kus iga vannutatud audiitorühing tegutses eraldiseisva audiitorühinguna või audiitorühinguna, kes on PwC võrgustiku liige ja kes kvalifitseerub vannutatud audiitorühinguks või kellel on oma registrijärgne kontor, keskne administratsioon või äritegevuse peamine tegevuskoht.

Liikmesriik	Ettevõtte nimi
Austria	PwC Wirtschaftsprüfung GmbH, Viin
Austria	PwC Oberösterreich Wirtschaftsprüfung und Steuerberatung GmbH, Linz
Austria	PwC Kärnten Wirtschaftsprüfung und Steuerberatung GmbH, Klagenfurt
Austria	PwC Steiermark Wirtschaftsprüfung und Steuerberatung GmbH, Graz
Austria	PwC Salzburg Wirtschaftsprüfung und Steuerberatung GmbH, Salzburg
Austria	PwC Österreich GmbH, Viin
Belgia	PwC Bedrijfsrevisoren bcvba/Reviseurs d'entreprises scrl
Belgia	PwC Audit Services SPRL
Bulgaaria	PricewaterhouseCoopers Audit OOD
Horvaatia	PricewaterhouseCoopers d.o.o
Küpros	PricewaterhouseCoopers Limited
Tšehhi Vabariik	PricewaterhouseCoopers Audit s.r.o
Taani	PricewaterhouseCoopers Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
Eesti	AS PricewaterhouseCoopers
Soome	PricewaterhouseCoopers Oy
Prantsusmaa	PricewaterhouseCoopers Audit
Prantsusmaa	PricewaterhouseCoopers Entreprises
Prantsusmaa	PricewaterhouseCoopers France
Prantsusmaa	PricewaterhouseCoopers Services France
Prantsusmaa	PwC Entrepreneurs CAC
Prantsusmaa	PwC Entrepreneurs Commissariat aux Comptes
Prantsusmaa	PwC Entrepreneurs Audit
Prantsusmaa	PwC Entrepreneurs Audit France
Prantsusmaa	PwC Entrepreneurs CAC France

Liikmesriik	Ettevõtte nimi
Prantsusmaa	PwC Entrepreneurs Commissariat aux Comptes France
Prantsusmaa	PwC Entrepreneurs France
Prantsusmaa	PwC Entrepreneurs Services
Prantsusmaa	Expertise et Audit Lafarge
Prantsusmaa	M. Philippe Aerts
Prantsusmaa	M. Pierre Blanquart
Prantsusmaa	M. Jean-François Bourrin
Prantsusmaa	M. Jean-Laurent Bracieux
Prantsusmaa	M. Didier Brun
Prantsusmaa	Mme Elisabeth L'Hermite
Prantsusmaa	M. François Miane
Prantsusmaa	M. Yves Moutou
Prantsusmaa	M. Claude Palméro
Prantsusmaa	M. Pierre Pégaz-Fiornet
Prantsusmaa	M. Antoine Priollaud
Saksamaa	PricewaterhouseCoopers GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft
Saksamaa	Wibera WPG AG
Kreeka	PricewaterhouseCoopers Auditing Company SA
Ungari	PricewaterhouseCoopers Könyvvizsgáló Kft.
Island	PricewaterhouseCoopers ehf
Iirimaa	PricewaterhouseCoopers
Itaalia	PricewaterhouseCoopers Spa
Läti	PricewaterhouseCoopers SIA
Liechtenstein	PricewaterhouseCoopers GmbH, Vaduz
Leedu	PricewaterhouseCoopers UAB
Luksemburg	PricewaterhouseCoopers, Société coopérative
Malta	PricewaterhouseCoopers
Holland	PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Holland	Coöperatie PricewaterhouseCoopers Nederland U.A.
Norra	PricewaterhouseCoopers AS
Poola	PricewaterhouseCoopers Polska sp. z. o.o.

Liikmesriik	Ettevõtte nimi
Poola	PricewaterhouseCoopers Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Audyt sp. k.
Poola	PricewaterhouseCoopers Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.
Portugal	PricewaterhouseCoopers & Associados-Sociedade de Revisores Oficiais do Contas Lda
Rumeenia	PricewaterhouseCoopers Audit S.R.L.
Slovakkia (Slovakkia Vabariik)	PricewaterhouseCoopers Slovensko, s.r.o.
Sloveenia	PricewaterhouseCoopers d.o.o.
Hispaania	PricewaterhouseCoopers Auditores, S.L.
Rootsi	PricewaterhouseCoopers AB
Rootsi	Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB
Ühendkuningriik	PricewaterhouseCoopers LLP
Ühendkuningriik	James Chalmers
Ühendkuningriik	Katharine Finn

AS PricewaterhouseCoopers kinnitab esitatud andmete õigsust aruande allkirjastamise kuupäeval.

Lauri Past
AS PricewaterhouseCoopers
Juhatuse liige

31. oktoober 2019

